

Susanne Piët studeerde Nederlands en psychologie, doceerde aan de Universiteit van Amsterdam en de Erasmus Universiteit te Rotterdam en promoveerde in functieleer op 'Het loon van de angst', over de vraag waarom mensen grenzen verleggen. Als communicatiestrateg adviseert ze bedrijven en organisaties op het gebied van communicatiestrategie, verzorgt trainingen en leidt vergaderingen, en geeft seminars, workshops en lezingen. Zij heeft inmiddels twintig boeken op haar naam staan, over communicatie, onderhandelen, creativiteit en ondernemerscultuur. En over emoties. Haar meest recente boek heet *Moodmanagement*.

DE BASIS VOOR WIJSHEID

De kunst om in alle levensomstandigheden juist te oordelen en te handelen, dat wordt beschouwd als wijsheid. Maar hoe komen we daartoe? De deskundigen geven hun visie.

In een onderling geschil vragen twee vrouwen de wijze koning Salomon om raad. De ene vrouw beschuldigt de andere er namelijk van haar kind te hebben afgepakt. Na even te hebben nagedacht, besluit Salomon dat hij het kind in tweeën zal laten hakken. Voor ieder een helft, legt hij uit. Als een van de vrouwen daarop snikkend op de grond valt en hem smeekt het kind aan de andere vrouw te geven, zodat het kan blijven leven, weet Salomon aan wie hij het kind moet geven. Alleen een echte moeder zou immers zo reageren. 'Iemand die wijs is, heeft wel een mening, maar ziet af van een snel oordeel', stelt Bas Haring, hoogleraar Publiek begrip van wetenschap. 'Koning Salomon wist dat en ging daar verstandig mee om.'

De Amerikaanse hoogleraar psychologie Robert Sternberg doet al jaren onderzoek naar wijsheid. Volgens hem is wijsheid 'je intelligentie en ervaring gebruiken om een gemeenschappelijk goed te verwezenlijken'. Een wijs persoon is dan ook iemand die vooral de juiste intenties heeft. Analy-

tische, creatieve en praktische intelligentie is belangrijk, maar het gaat er vervolgens om wat je dóét met die intelligentie: heb je de intentie om daarmee alleen je eigen belang te dienen, of ook de belangen van anderen? Kijk je ook naar de grotere verbanden, zoals de maatschappij en de cultuur waarin je leeft.

ZELF DOEN

Bij het begrip wijsheid spelen veel zaken een rol: het heeft te maken met kennis, maar ook met inzicht, reflectie en levenservaring. Na uitgebreid onderzoek kwamen Dilip Jeste en Thomas Meeks, beide professoren in de psychiatrie aan de University of California, tot de conclusie dat wijsheid tot op zekere hoogte aan te leren is, maar dat het vooral een teken is van emotionele en cognitieve ontwikkeling, gebaseerd op ervaringen. Susanne Piët, psychologe en com-

fase terecht waarin grenzen verkennen en verleggen centraal stonden. In de sociale fase kwamen de mobiele telefonie en internet op en momenteel zitten we in onze adolescentie. Daarin zijn we bezig onze identiteit te vormen en in de markt te zetten. Intussen zijn we toe aan de volgende stap in onze emotionele en cognitieve ontwikkeling: die naar volwassenheid. In die fase neem je verantwoordelijkheid voor je daden en gaan we zorgen voor anderen. Het vraagt wijsheid om die stap te durven zetten.'

VOLWASSENHEID

Om wijs om te kunnen gaan met onze huidige economie moeten we in staat zijn om stemmingen te hanteren, stelt Susanne Piët. 'Stemmingen zijn de meest geraffineerde vormen van beleving. Ze zijn bovendien enorm besmettelijk. Als een gevoel latent aanwezig is onder een grote groep

Daarmee plegen ze wat mij betreft verraad aan de wijsheid.' Om ons volwassen te kunnen gedragen, moeten we juist een beroep durven doen op onze hogere instincten. 'Het is verleidelijk om alleen voor je eigenbelang te gaan, maar het is wijzer om te zorgen dat iedereen in gelijke mate meedeelt. Die tendens zie je gelukkig al in de huidige aandacht voor duurzaamheid. Daarin staat niet alleen het eigenbelang centraal, maar kijken we ook naar de langere termijn. Het is een houding die niet ten koste gaat van anderen. Helaas zijn er ook nog bedrijven die het als een modeaccessoire zien, dat ze kunnen afleggen als het te duur wordt. Maar gelukkig dringt bij de meeste bedrijven het besef door dat aandacht voor de langere termijn en oog voor andere mensen en economieën meer oplevert.'

GEVOLGEN

Wijsheid begint met het stellen van vragen, stelt Bas Haring, maar ook door open te staan voor de antwoorden, ook zijn deze anders dan verwacht. Een voorbeeld dat goed het verschil tussen wijsheid en materialisme illustreert, is Gordon Gekko in de film *Wall Street*. Door steeds maar 'greed is good' te roepen, suggereert hij over een bepaalde vorm van wijsheid te beschikken. Piët: 'Hebzucht of begeerte is op zich niet goed of slecht. Dat zit in onze genen. Het gaat echter om de gevolgen ervan, die kunnen goed of slecht zijn. Egoïsme, jaloezie en meedogenloosheid zijn slechte gevolgen, maar diezelfde gretigheid ligt ten grondslag aan wetenschappelijke ontdekkingen en succesvolle ideeën die weer kunnen leiden tot winstgevende bedrijven.' ●

'WIJSHEID IS EEN EIGENSCHAP DIE ELK WELDENKEND MENS KAN BEREIKEN'

municatiestrateg, schetst hoe we de afgelopen decennia met onze emoties en de beleving omgaan en hoe dit kan resulteren in wijsheid. 'Door de generaties heen zijn we steeds gewiekster geworden in het omgaan met onze emoties', concludeert ze. 'De eerste fase, de babyfase, viel in de jaren tachtig. We waren toen puur gericht op comfort. Daarna kwamen we in de peuter-

mensen, dan is er maar één actie nodig om een massale reactie te ontketenen.'

Zelf heeft Piët het gevoel dat we op het punt staan dingen te veranderen. 'Het hangt van onze wijsheid af of we die stap naar volwassenheid durven te zetten. Er moet iemand opstaan die de verantwoordelijkheid op zich durft te nemen. Onze intellectuelen verlagen zich tot populisme.